प्रदेश सभा

सुदूरपश्चिम प्रदेश

२०७८/०२/२५

आठौं अधिवेशन

(छैटौं बैठक)

बाचन पत्र (रीडिङ्ग पेपर)

माननीय सदस्यहरु, **पिठासिन माननीय सभामुख अर्जुन बहादुर थापा**

यस सभाको आठौं अधिवेशनको छैटौं बैठकको कारबाही प्रारम्भ हुन्छ ।

माननीय सदस्यहरु,

आर्थिक मामिला मन्त्री माननीय प्रकाश बहादुर शाहले मिति २०७८।०२।२४ गतेको सभाको बैठकमा "प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन"2074 , बमोजिम प्रस्तुत गरेको आ.व.२०७८।०७९ को पुर्व बजेट छलफलका लागि तयारी दस्तावेज माथिको बाँकी छलफलको कारबाही प्रारम्भ हुन्छ ।

सर्वप्रथम माननीय अमर बहादुर साउँद लाई समय दिन्छु ।

माननीय सभामुख महोदय हामी सुदुरपश्चिम प्रदेश सरकार द्धारा जारी गरिएको बिनीयोजित बिधेयक २०७८ का सिद्धान्त र नीति मा सदनमा छलफल गरीरहेका छौ नेपालको संविधान २०७२ मा प्रदेश सरकारले असार १ गते बजेट प्रस्तुत गर्नु पर्ने व्यवस्था अनुसार र त्यसको १५ दिन अगाडि यो सदनमा पेश गर्नु पर्ने भएतापनी अहिलेको यो बिश्व व्यापि कोरोना महामारीको कारणले आक्रान्त भएको अवस्थामा यो हाउसमा प्रस्तुत हुन नसकेपनी केहि प्रकृयालाई छोट्याएर सुदुरपश्चिम प्रदेशका आन्तरीक तथा योजना मन्त्रालयका मन्त्री ज्युले यो विधेयक छलफलको लागि सभामा टेबुल गर्नु भएको छ र यसको लागि सर्वप्रथम म मन्त्री ज्युलाई धन्यवाद र स्वागत दिन चाहान्छु यस्तो बिषम परीस्थितिमा पनी बिभिन्न संघिय सरकार र अरु सरकारहरुले अध्यादेश मार्फत धेरै कुराहरु अगाडि बढायको सन्दर्भममा हाम्रो सुदुरपश्चिम प्रदेशले नीतिगत हिसाबमा केहि ढिलो भए पनी अन्य नीयमित पकृयाहरु नीतिसम्बत तरीकाले अगाडि बढायको च यसको लागि म प्रदश सरकार र माननीय मन्त्री ज्युलाई धन्यवाद दिन चाहान्छु र बिशेस गरी धेरै कुराहरु यो विधेयकमा समेटियका छन र गहन अध्ययन र छलफलबाट बिभन्न कोण बाट यो विधेयक तयार गरेर मन्त्री ज्युले सदनमा पेश गरेको छ बिभिन्न समयमा बिगतमा पनी केहि महत्वपुर्ण कुराहरु छुट्न गयका र केहि महत्वपुर्ण कुराहरु यो विधेयकले समेट्न खोजेको जस्तो मलाई लागेको छ र यो विधेयकमा ४७ वटा बुदाहरु उल्लेख भएका छन समग्रमा यो विधेयक राम्रो छ र तर पनी मेरो बिचारमा केहि महत्वपुर्ण सुझावहरु केहि महत्वपुर्ण मेरा विचारहरु म माननीय मन्त्री ज्युलाई र यो विधेयकमा समेट्नको लागि केहि सुझाबहरु दिन चाहन्छु ।

माननीय सभामुख महोदय, मलाई अहिलेको परीस्थितमा अत्यन्तै कोरोना महामारी बाट मित्र देस भारत र नेपाल कोरोना बाट अछुतो रहन सकेको छैन नेपालको कोरोना भारतबाटै यो बढि भैलिएको भन्ने कुरामा कुनै दुईमत छैन यसमा हामी सबै सहमत छौ र नेपालमा जति पनी सुदुरपश्चिमकका ७ वटा खुला सिमा नाका रहेका छन यि सिमा नाकालाई अहिलेको कोरोनाको बाहना बनायर हामीले यि नाकाहरुलाई व्यवस्थित गर्नको लागिर यो विधेयकमा हामीले समेट्न पर्छ भन्ने मेरो भनाई रहेको छ किनभने अन्य सामान्य परीस्थितिमा हामी भारत सँगका सिमा नाकाहरुलाई व्यस्थित गर्ने हामीलाई ईजाजत नहुन सक्छ त्यो अनुकुल समय नहुन सक्छ अहिले पनी नेपालमा पनी सिमा नाकाहरु बन्द गरिएको अवस्थामा यसैलाई हामीले अवसरको रुपमा लियर सबभन्दा हाम्रो यो कैलालीको उसबधन्दा ठुलो नाका यो त्रिनगर भन्सार र महेन्द्रनगरको गड्डाचौकि यता टिकापुरको खग्रौला र बैतडिको झुलाघाट त्यसै गरी दार्चुलाको खलाङ्गा यता भजनी र हसुलिया करीब ७ वटा सिमा नाका रहेका छन हामीले यो सिमा नाकामा कम्तिमा पनी अहिले स्थानीय तह वडा वडा मा सरकार रहेको छ स्थानीय तहहरु आफै स्वयत्त रहेका छन र सबै कुराहरु को व्यवस्थित सींहदरबारको अधिकार घर घरमा पुगेको भन्ने हामीले भन्ने गरेका छौ र त्यसैले सबै तहका सरकारहरु आफैमा सक्षम छन र कम्तिमा पनी यहि अवसरलाई सदुपयोग गरेर हामीले ईन्डिया आऊदा खेरी वा जाँदा खेरी सिमा पार गर्दा खेरी वा भित्रिदा खेरी कम्तिमा पनी स्थानीय तहको एउटा सामान्य सिफारीस को व्यवस्था प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई त्यो नीर्देशन गर्न सकेको खण्डमा त्यो रुपमा पनी हाम्रो बार्षिक ईन्डिया कति जना बैदेशिक रोजगारीको लागि अथवा आफ्नो जिवन नीर्वाहका लागि कति जाँदा रहेछन र अन्य कारोबारको लागि हुदो रहेंछ यि कुराहरु व्यवस्थित गर्नकोलागि यो समय उपयुक्त हुन सक्छ किनभने यो समय अतिउत्तम यति वेला हामी यो कोरोनाको नामले यो नीति प्रदेश सरकारले अघाडि सार्न सकेको खण्डमा यो एउटा सदैका लागि दिर्घकालिन सिमानाकाहरु कहिले घेरवार लगाउने भन्छौ, कहिले वाल लगाउने भन्छौ सदनमा भन्छौ तर ति कुराहरु सम्भव छैन्न हामी मसिनो लेभलबाट तल्लो मा पनी एउटा कुनै न एउटा ईजाजत अथवा सिफारीस वाट शुरुवात गर्यौ भने भविष्यमा जस्तो खालको आवश्यकता पर्छ जति बेला हामीलाई जुन खालको समस्याको आवश्यकता पर्छ त्यो खालको नीर्यण लिनका लागि त्यो एउटा मार्ग नीर्देशन हुन सक्छ भन्ने म प्रदेश सरकारलाई सुझाव दिन चाहन्छु त्यसैले यो सिद्धान्त रत प्राथमिकता हाम्रो आर्थिक बर्ष २०७८/०७९ को बजेटमा यो कुरालाई प्रदेश सरकारले समेट्न का लागि मैले सुझाव दिन चाहान्छू ।

माननीय सभामुख ज्यु अर्को मलाई लागेको अहिले माध्यमिक तह भन्दा तलको शीक्षा स्थानीय तहको कुरा संवेधानीक व्यवस्था उनीहरुको जिम्मा मा छ र यो उच्च शिक्षाको अधिकार प्रदेश सरकारलाई रहेको छ र अहिले धेरै हामीलाई फोन आईरहेको छ र सुदुरपश्चिममा कम्तिमा ५२ वटा सामुदायिक क्याम्पसहरु रहेका छन ती क्याम्पसहरुको अवस्था एकदम दयनीय यो कोरोनाको कारणले झन उनीहरुको स्थिति खस्किदो अवस्थामा रहेको छ उनीहरुले एउटा अभिभावक पाउन सकेको अवस्था छैन संघिय सरकारले प्रदेश सरकार देखाईदिन्छ प्रदेश सरकारले यदि हामीले ति सामुदायिक क्याम्पस हेर्न

सकेनौ अथवा हामीले तिनलाई प्राथमिकतामा राख्न सकेनौ भने भोलि ति अवस्था झन खस्किदो र उच्च शिक्षा पढ्न पाउने हाम्रा सुदुरपश्चिमेलि युवाहरुको चाहनामा केहि पिठराघात हुन सक्छ त्यसैले म प्रदेश सरकारलाई यो बिषयलाई गम्भिरताका साथ समेटियो र ५२ वटा सुदुरपश्चिमका सामुदायिक क्याम्पसहरुलाई ब्यवस्थित गर्नकालागि पनी अभिभाबकत्व सरकारले ग्रहण गरोस भन्ने कुराहरु पनी सुझाव दिन चाहन्छुर अन्य धेरै कुराहरु यो विधेयकमा समेटेको छ र यलाई कार्यान्वयन र यहि अनुसारको बजेट प्रदेश सरकारले ल्यायोस भन्दै बिदा हुन्छु ह्स्त नमस्कार, धन्यवाद ।

माननीय कुन्ती जोशी

माननीय सभामुख महोदय सर्बप्रथम यो आठौ अधिवेशनको पुर्ण सफलताको हार्दिक मंगलमय शुभकामना ब्यक्त गर्न चाहान्छु ।माननीय सभामुखमहोदय आज मात्र सुदुरपश्चिम प्रदेश सभाको बिश्वासको मत प्राप्त भएको छ माननीय मुख्य मन्त्रीलाई यसको नीमित मुख्य मन्त्रीलाई हार्दिक बधाई तथा उहाको सरकारलाई दिन चाहान्छु बिशेस गरेर समितको त्रफबाट मैले हार्दिक ब धाई र मैले सबै माननीयहरुलाई पनी बधाई ब्यक्त गर्न चाहान्छूँ ।

माननीय सभामुख महोदय, विशेष गरी हाम्रो सुदुरपश्चिम प्रदेश मात्र नभएर पुरा बिश्वभरी आयको कोरोना भाईरसको कारणले आक्रान्त भएर सुदुरपश्चिम प्रदेशकै पहिलो प्रदेश प्रमुख माननीय मोहनराज मल्लको नीधन भएको छ उहाप्रति हार्दिक श्रद्धासुमन ब्यक्त गर्न चाहान्छु र साथ साथै सुदुरपश्चिम प्रदेश र देश भरी कोरोनाको कारणले मृत्यु बरण गरेका सम्पुर्ण मृत्यु बरण गर्नेलाई हार्दिक श्रद्धासुमन ब्यक्त गर्न चाहान्छु र कोरोनाबाट एकदम पिडित भएर जो एउटा खालको परीस्थितमा अगाडि बढिराख्नि भको छ उहाहरुलाई पनी शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्न चाहान्छु । माननीय सभामुख महोदय, सुदुरपश्चिम प्रदेशको आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री ज्युले जो हाम्रो सिद्धान्त एवम प्राथमिकता लाई यहा पेश गर्नु भएको छ प्रस्तुत गर्नु भएको छ यसका लागि माननीय आर्थिक तथा मामिला मन्त्रीलाई हार्दिक धन्यवाद ब्यक्त गर्न चाहान्छु र यो सिद्धान्त र प्राथमिकताहरु सटिक रुपमा नछुटचाएर धेरै बिषय बस्तुहरु समेटेर सानो भए पनी धेरै कुराहरु यसमा समावेश गर्नु भएकोमा अझै धन्यवाद गर्न चाहन्छू र यसको पुर्ण समर्थन गरेको जानकारी पनी मैले गराउन चाहन्छु । साथै बिशेस गरी अब हामीले हेर्दा पनी केहि कुराहरु छुटेको जस्तो महशुस गरेका छौ र मैले सुझावका रुपमा माननीय मन्त्री ज्यु लगायत मैले हाम्रो सरकारलाई सुझाव दिन चाहान्छु केहि बुदाहरु थप्नु पर्ने पनी हाम्रो नजरबाट पनी हुन सक्छ यसको नीमित हामीले पहिले देखि उठायको कुरा पनी के हो भने हामीले समितिवाट निर्णय पनि गरेका छौ सुदुरपश्चिम प्रदेशमा एउटा सरुवा रोगको अनीवार्य व्यवस्थापनका लागि अगाडि बढाउन पर्छ सरुवा रोगको महामारी आयको बेला मात्र हामी अलिकति जुर्मुराउने परीस्थित हुन्छ यस्तो खालको परीस्थितमा सरुवा रोगको व्यवस्थापकिय हिसाबले ठुलै व्यवस्था गर्नु पर्छ र यसलाई पनी प्राथमिकताका राख्दा राम्रै हुन्छ भन्ने मलाई लागेको छ र मनोरोगी तथा पुर्ण अशक्तको पनी व्यबस्थापकिय पाटोलाई पनी राम्रै हिसाबले राख्दा राम्रो हुन्छ यो पनी मैले सुझावको रुपमा राख्न चाहे ।हामीले धेरै खालका बिनीयोजित बजेटमा त अगाडि बढायौ तर बिशेस गरी कृषि क्षेत्रमा प्राथमिकता दिदा राम्रै ढङ्गले अगाडि बढेको छ

सुरक्षा मल को पनी सम्प्रदाको संरक्षण गर्ने भन्ने रहेको छ यसमा मैले खासमा उत्पादनका नीमीत्त एक गाउ एक उत्पादनलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढायौ भनेर यो नीति तथा कार्यक्रममा पनी आउने छ हामीले त्यहा पनी सुझाव दिने छौ एक गाउँ एक उत्पादनलाई हामीले अगाडि बढाउन सक्यौ भने यसले चाहि केहि हाम्रो उतपादनको क्षेत्रमा व्यवस्थापकिय पाटोलाई मैले सुधार्न सकिन्छ कि भन्ने सुझावको रुपमा दिन चाहान्छु ।

हामीले सीमा नाकाहरुमा पनी हामीले खास गरी सिमानाकामा ब्यबस्था गर्न सकेका छैनौ सिमा नाकाहरुलाई हामीले होल्डिङ सेन्टरको ठाउमा पनी व्यवस्था ग्रन जरुरी रहेको छ जसो बाहिर बाट आउने प्रवासी नेपाली दाजुभाई जो हुनुहुन्छ अर्थात प्रवासि हाम्रो नेपालमा भ्रमणमा आउने आगन्तुक का लागि पनी हामीले सामन्यतया ट्वाईलेट खानेपानी बस्नकोलागि पनी हामीले सामान्य ब्यवस्थापकियलाई पनी प्राथमिकताका साथ राख्नु पर्ने हुन्छ किनबने आउने मान्चेले पनी के देख्छ भने यो त केहि छैन व्यवस्थापक नै छैन भन्ने खालको हुन्छ यो पनी तर यसलाई व्यवस्थापन ग्रन जरुरी छ जस्तो लाग्छ मलाई र अनी माननीय हरुले अगि पनी उठाउनु भयो के हामी सिमानाकाहरुमा हामीले हेर्दै जादाखेरी हाम्रो खालि भुभाग पनी छ त्यो खालि भुभागलाई पनी व्यवस्था ग्रने त हामी भनीराखेका छौं तर जसरी स्वास्थ्य क्षेत्रलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढायौ प्राथमिकताका साथ अगाडि बढायर यसलाई व्यवस्था गर्ने त हामीले सोचिराखेका छौ तर यो स्वास्थ्य क्षेत्रमा हामीले जति पनी प्राथमिकता दिदा दिदै पनी हाम्रो यो बाहिर बाट आउदा खेरी अर्थात हाम्रो नाका भन्दा बाहिर बाट आउदा खेरी यसले हामीलाई झन ठुलो आक्रान्तमा फसाई रहेको अवस्था रहेको छ यसलाई पनी हामीले कसरी व्यवस्थापकिय गर्ने यसले पनी समस्या गरेको छ यसलाई पनी व्यवस्था गर्नुपर्छ भन्ने खालको राख्दा खेरी राम्रै हुन्छ भन्ने खालको मैले सुझाव दिन चाहान्छु मैले अर्को कुरा के भन्न चाहान्छु भने जसो बाजुरा लगायत थुप्रे ठाउमा ठुलो पहिरोवाट आक्रान्तमा हाम्रो सुदुरपश्चिमका जनता रहेका छन यसको नीमीत्त हाम्रो डडेल्धुरा जिल्लामा आलितालमा एउटा ठुलो बस्तिनै ऊठाएर अर्को ठाउमा व्यवस्थापन गर्न पर्ने भएको छ यस्तो चाहि बाढि पिडित पहिरो पिडित बस्तिलाई कसरी व्यवस्थापन गर्ने यसलाई पनी प्राथमिकतामा राखेर अगाडि बढ्दा राम्रै हुन्छँ बन्ने म सभामुख मार्फत सरकारलाई अनुरोध गर्न चाहान्छु र यसरी नदि नीयन्त्रणका लागि पनी दिर्घकालिन नदि नीयन्त्रणमा हामीले सामान्य यहावाट तार जालि दिने यशो गर्ने भनेर सामान्य १५-२० लाख रुपिया छुटयाउने काम त नभएको छैन तर ठुलै नदि नीयन्त्रणको लागि संघिय सरकारसँग कोर्डिनेशन गरेर हुन्छ या हाम्रो प्रदेशमा पहिलो प्राथमिकतामा कुन नदिलाई राखेर नीयन्त्रण गर्न सकिन्छ भन्ने कुरामा राखेर हुन्छ नदि नीयन्त्रणंलाई पनी हाम्रो ठुलो जोखिम लाई न्युनीकरण गर्ने एउटा ठुलोमाध्ययम बनायर अगाडि बढ्नुपर्छ भन्ने मैले यो सुझाव दिन चाहान्छु । जसो सञ्चारको क्षेत्रमा पनी टावरको किमि त छैन हामीले अहिले पनी हेर्यौं हामीले अहिले पनी मैले भित्र आउदा पनी फोन आयको थियो साथिहरुको त्यसको क्षमताको कमी रहेको छ यसको क्षमता अभाव भएको हुदा यसतो अवस्थामा पनी हामीले सञ्चारको अगाडि सकेनौ भने हाम्रो जनताले हामीलाई हुने सामान्य सुविधा पनी ककिन प्राप्त गर्न सकेनौ भन्ने कुरा रहन्छ त्यसको कारणले भएका

ठाउमा क्षमता बृदि गर्ने र नभएका ठाउमा नीर्माण ग्रने कुरा पईनी राखियको छ र त्यसलाई टावर हरुको क्षमता अभिबृदि गर्न पर्ने भएको छ भन्ने त्यसलाई पनी मैले प्राथमिकताका साथ राख्न मैले हार्दिक अनुरोध गर्न चाहान्छु र खासमा हिमाली पहाडी जिल्लाहरुमा अहिले सुख्का खडेरीको कारणले अब भोकमरीको समस्या होला जस्तो देखिन्छ हिमाली मात्र होईन पहाडीका कतिपय बिशिष्ट खालका पालिकालाई समावेश गरेर यसमा कुन दिर्घकालिन समाधान गर्न सकिन्छ यस्तो खाले खडेरी नीरन्तर भैरहने ठाउहरुको लागि कसरी ब्यवस्थापन गर्न सकिन्छ यसको नीमित्त पनी सरकारले दिर्घकालिन व्यवस्थापन त्यहाको जनताले काम गरुन त्यहिको जनतालेशिल भएर त्यहिकोले रोजगारी पाउन भन्ने किसिमको राख्न पर्छ भन्ने म यहाहरुलाई बिशेस गरी सभामुख मार्फत सरकारलाई नीवेदन गरे । र खास गरी यिनै कुराहरु हुन र हामिले यो सुदुरपश्चिम प्रदेश लाई प्राथमिकतामा राख्ने केहि बिषय बस्तु अझै पनी छुटेका छन भने ति बिषय बस्तुलाई सरकारले टिपेर यसमा प्राथमिकताका साथ राख्ने छ भन्ने हामीले बिश्वास लिएका छौ र हामी अगाडि बढ्ने क्रमहरुमा यहासम्म पुगेका छौ र यो सबै कन्कुलजनमा पुग्ने बेलामा हामीले भोलिको दिनमा यसमा कसरी हाम्रा गरेका कामहरुलाई स्थापित गर्ने त्यो कुरामा पनी सरकारले सोचोस हामीले गरेका थिप्रै कामहरु न्युनीकरण भएका छन हामी चाहि कामहरु बाट गरेनम क्या हो सुदुरपश्चिम प्रदेश सरकारले भन्ने खालको आभाश पनी कता कता हावाहरु फैलियको छ ति गरेका कामहरुलाई हामीले अगाडि बढाउने रहनु पर्छ अथवा त्यो खालको सञ्चार माध्यमबाट र आफ्नो सबै तर्फबाट अगाडि बढाउनपर्छ भन्दै म मेरा प्राथिमिकताका रुपमा लियको यो बिनीयोजित विधेयक रहेको छ यसलाई मैले पुर्ण समर्थन गरेको जानकारी गराउदै बिदा हुन्छु धन्यवाद ।

माननीय कुमारी नन्दा बम

माननीय सभामुख महोदय हाम्रो यश सदनमा बिनीयोजन बिधेयक २०७८ माथी छलफल भैरहेको छ । सर्बप्रथम त म पहिलो प्रदेश प्रदेश प्रमुख मोहन राज मल्ल लगायत यस सुदुरपश्चिममा गत बर्ष देखि आजको डेटसम्म कोरोनाको कारणले र अहिले दोस्रो कोरोनाको कारणवाट पनी ५४२ जनाको मृत्यु भैसकेको छ उहाहरुको प्रति श्रदासुमन ब्यक्त गर्न चाहान्छु र अहिले हामी जुन यसतो बिषम परीस्थितिमा यो विधेयक लि रहेका छौ छलफल गरीरहेका छौ आज यो त्यति सजिलो छैन आज हामी पनी बाहिर नीस्किन एकदमै कठिन रहेको छ र यो बिधेयक आउन नै पर्थ्यो आयो र यो यसमा मेरो पहिलो कुरा त यसमा जुन प्राथमिकता भनेको छ यो प्राथमिकतामा हामीले के लाई प्राथमिकता दिने भन्ने कुरामा स्वास्थ्यलाई भनेको छ र यसमा के भनेर मात्रै भनेर पुग्दैन स्बास्थ्यको शब्दलाई भनेर मात्र हुदैन स्वास्थ्यको हिसाबमा जुन हाम्रो सुदुरपश्चिमका जनता हुन तिनलाई मा खोपको ब्यवस्था गर्न पर्छ त्यसको लागि प्रदेश सरकारले सुदुरपश्चिमको जनताकोलागि खोपको बजेट भनेर अल गै ल्याउनुपर्छ । यहा अहिले बिभिन्न मुलुकमा खोप प्रयोग गरीसकेपछि धेरै नीयन्त्रण भएको हामीले अहिले राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय न्युजजमा हामीले पढ्न पाईरहेका छौ र अहिले हाम्रो ब ढि भन्दा ब ढि हाम्रो छिमेकि मुलुक भारतमा र नेपालमा भएको छ यसमा यसलाई खोप लगाउन नसकेको कारणले पनी यो बढेको त्यसो भएको कारण ले म अरु बिकासको बजेट अर्थात बिकासको ठुलो कुरा गर्न भन्दा पनी अहिले हाम्रो

जनतामा हामीले ध्यान दिनु पर्छ र त्यस पछि बिकासका कुरा आउछन बिकासका कुरा हामीले गरेकै हो । अहिले सम्म हामी बिकास गरीरहेका छौ हामीलाई स्मरण रहेको छ अस्ति भर्खरै लकडाउन भयो र चैतको पहिलो हप्ता देखि नै कोरोनाको कारणले धेरैको ज्यान गयको थियो र १६ गते पछाडि एक हप्ता पछाडि २५ गते भयाभह अवस्था आयको हामी अहिले ताजा स्मरण गर्न सक्छौ जब कि मान्छे एउटा अक्सिजन नपायर तड्पियर ज्यान गुमाएको हामीकहा अहिले पनी केहि नीयन्त्रण त भाको छ त्यस कारणले हमीले त्यो परीस्थितिलाई मध्यनजर गरेर अक्सिजन पल्न्ट ९ वटै जिल्लामा बजेट नराखेर मन्त्रालयमा बजेट जोगायर राख्नुको कुनै अर्थ देखेन किनभने हामी कहा अस्तिको मात्र जुन परीस्थति हो दोस्रो भेरीयन्टले हामीलाई एउटा पाठ सिकाएको थियो हाम्रो प्रदेशमा बजेको अभाव त थियन हामी सँग बजेट हुदा पनी हामी सँग क्षमता हुन सकेन त्यसको कारणले यदि ९ वटै जिल्लाको जिल्ला अस्पतालमा हामीले बजेट पठाउन सक्यौ भने र कुनै न कुनै न जिल्लाको कर्मचारीले त्यो क्षमता देखाउन सक्छन त्यसकारणले कुनै पनी मन्त्रालयमा मेरी पहिलो अनुरोध के रहेको छ भने जुन हाम्रा यो मन्त्रालयले बजेट जोगायर मन्त्रालयमा राख्ने गरेको छ र यस को मतलव अहिले हामीलाई परीणाम देखायको छ कि नीयमित खर्च हुने बजेट अहिले पुजिगतमा मा ३३% र चालुमा ४०% मात्र खर्च भएको छ ।

आज हामी जेठको २५ गतेमा रहेका छौ आजको दिनसम्म बजेट खर्चको डाटा हामीलाई यसरी देखाईराकेको छ भने पछिल्लो समयमा बजेट जुगडा राख्यो भने बजेट र खर्च एकदमै अगाडि बढिरहेका छन हामीलाई थाहा छ जति वेला यहा मान्छे अक्सिजन नपाएर ज्यान गुमाईरहेका थिय । त्यतिबेला प्रदेशका बिभिन्न मन्त्रालयले ररकमान्तर गरेर बजेटपठायको छ हामिलाई त्यतिबेलाको अवस्थामा रकमान्तर गर्न खाचो रहेको थियो कि यहा जनतालाई वचाउन थियो जनतलाई वास्ता नगरेर हामी मसिना बजेटहरु रकमान्तर गर्नतिर लाग्यौ र आज हामी अब भन्दै रहेका छौ हामीकहा कर्मचारीको अभाव रहेको छ अर्को तिरबाट हाम्रा ति मसिना ५-१० लाखसम्मका बजेटहरु बिभिन्न मन्त्रालयमा राखेका बजेटहरु र बिशेस गरी बन मन्त्रालयमा त भिउ टावर आज हामीलाई चैतको २६ गते तिर अर्थात बैशाखमा हामीलाई त त्यो त बैशाख १ गतेको कुरा हो हामीलाई यो भिउ टावर चाहेको थियो कि जनतालाई अक्सिजन चाहेको थियो ? त्यो भिउ टावरले सेति प्रादेशिक अस्पताल र महाकाली अस्पतालमा भिउ टावरबाट हामीले हेर्नको लागि बनाको हो हाम्रा हस्पिटलमा गएर डाटा हेर्ने हो भणे देखि हामी सँग दिन दिनै डाटा उपलब्ध भैरहेको छ त्यसकारणले मैले भन्न खोजेको के हो भने देखि आगामि बर्षको बजेटमा पनी यस्ता जगेडा खालका बजेट नराखियोस भण्ने बजेट स्पष्ट ढङ्गबाट सदनमा प्रत्येक गाउपालिका वडा न. मा यति यसरी बजेटको आफ्नो नक्सा अनुसार ल्याउनुपर्छ यसै गरी जुन अहिले पछिल्लो पिरीयडमा अक्सिजनको लागि पठाईयो त्यति अहिले सफलता हासिल लाउन सकेको छैन जबकि हामी सँग समय नै कम रहेको थियो । समयमा नै हामिले गर्न सकेको भएसायद ५४२ जनाले ज्यान गुमाउन पर्दैन्थ्यो र यसको अर्को कारण हाम्रो नाकाको कुरा पनी धेरै उठिसकेका छन र नाकाको व्यवस्थापनको कुरा पनी अहिले हाम्रो खुला सिमाना खुला नाकाको कारणबाट त्यो चाहि

दार्चुलाको खलाङ्गा होस या बैतडिको झुलाघाट होस कञ्चनपुरको गड्डचौकि र यहाको कैलालीको नाका देखि लियर टिकापुरका खुला नाकाको कारण बाट हाम्रो ईन्डिया सँगको आवात जावत रह्यो र हाम्रो पहाडि जिल्लाको गाउ बस्तिमा कोरोनाको कहर पुग्यो र हामीलाई अनकन्ट्रोल भयो हामीले कन्ट्रोल गर्न सकिरहेका छैनौ ।यले गर्दा आगामी बर्ष पनी अब तेस्रो भेरीयन्ट जुन खतराक भनेको छ त्यसको लागि पनी अब अहिले नै प्रदेश सरकारले सोच्नुपर्ने कुरा आयको छ र अर्को कुरा आज हामी चौथो बजेटको छलफलमा रहेका छौ र यसको छल;फल गर्दा हामीले भनेका थियौ त्यसको हामीलाई सम्झना रहेको छ यसै रोष्टमबाट अब बिकासको मुल फुटाउछौ अब हामी चौथो बजेटमा कहा कहा बिकासका मुल फुटेका छन यो हामीले मात्र होईन यहाका पब्लिकले हेर्नेछन र राजश्व बृदिको कुरामा कहि पनी केहि पनी दैखिएन हामीले ठुला ठुला चर्का भाषण मात्र गर्यौं हामी उद्योग कलकारखाना खोल्ने छौ हामीसँग जल प्रशस्त मात्रामा रहेको छ जिरो छ हुनत त उद्योग मन्त्रालयबाट नबिन उद्योगका कुरा नआयका होईनन हामीले मिठा मिठा कुरा सुनेमा छौ आज कुनै पनी ९ वटा जिल्लामा नविन उदउयोगको नाममा कहि खोज्न गयो भने पनी टर्च बालेर पनी भेट्न सक्दैनौ ।सायद त्यलाई भेट्ने ठाउ रहेको छ भने यहाहरुले देखाउदा हुन्छ उद्योगमा लगानी गर्नुपर्छ गत बर्षको जस्तो यस्ता नवीन उद्योगहरु नाममा मात्र नआवस काममा परीणाममा आउनुपर्छ हाम्रो यो प्रदेश भनेको छिमेकी मुलुक भारतसँग प्रदेश हो हामीलाई र मेट्रियल ल्याउनकोलागि त्यति धौ हुदैन जति अरु प्रदेशमा रहेको छ हामी नजिक सँग कोर्डिनेशन गर्न सक्छौ त्यसकारणले ईच्छा शक्ति देखाउन पर्छ ईच्छा शक्ति भयो भने नहुने भन्ने केहि पनी छैन । र अर्को शिक्षा र स्वास्थ्यको कुरामा म के भन्न चाहान्छु भने प्रदेश सरकारले स्वास्थ्य शिक्षा फ्रि गर्नु पर्छ स्वास्थ्य र शिक्षा पाउने भनेको हरेक नागरीकको नैतिक अधिकार हो त्यसकारणले हामीले हाम्रो यो सुदुरपश्चिमलाई स्वास्थ्य र शिक्षालाई फ्रि गर्नु पर्छ अरु यहा अनाथ असाहय फरक क्षमता भएका ब्यक्तिहरुका को छ तर के भनीयको छ भने यहाका सँघसंस्थासँग हामी कोर्डिनेशन गर्ने छौ सँगसंस्थाको भरमा सरकारले चल्नु भन्दा सरकार स्वयमले यस्ता अनाथ फरक क्षमता भएका र असहाय ब्यक्तिहरुको लागि आश्रमको व्यवस्था गर्नु प्रछ यो प्रदेश सरकारको छुट्टै आफ्नो सरकारको आश्रम हुनुपर्छ बिभिन्न मुलुकमा हामीले सुन्ने गरेका छौ बृदा आश्रमहरु जब ६० बर्ष क्रस हुन्छ घरको व्यवस्थित बृदा आश्रममा बस्ने गरेका हुन्छन त्यसतै गरेर फरक क्षमता भएका ब्यक्तिहरु हुन अनाथ हुन सडक बाल बालिका हुन यस्तो कोलागि एउटा सरकारले आफ्नो आश्रम खोलेर व्यवस्थित ढङ्गले राख्नु पर्छ आज जिन कोरोनाको कारणबौट उहाहरुले कति दुख पाईरहेको छ उहाहरुलाई खान लाउन हातमुख जोर्न गाह्रो परेको छ यो अवस्थामा हामीले सक्रिय नहुने हो भने गर्ने कल्ले हो हामीले नगरे गर्ने कसले हो कहिले गर्ने हो र यसको लागि बिभिन्न ठाउमा बिभीन्न जिल्लामा होमस्टे हरुको व्यवस्था हुनुपर्छ कृषि तिर वास्तवमा हामी कृषि कृषि भनेर धेरै कराई रहेका छौ गत बर्ष पनी कृषिलाई प्राथमिकता गरेर ल्यायको थियो र अहिले पनी कृषिको नाममा बिडम्बना भन्छु म यसमा टाठा बाठाले मात्र बजेट पाउने गरेका छन यो बजेट कृषिको बजेट मन्त्रालयमा राख्ने मन्त्रालयमा राखिसकेपछि त्यका वरीपरीका गणेश प्रबृतिका किसानले पाएको छ वास्तविक किसानले पाउन सकेको छैन वास्तबिक

किसानले पाउछ्र भने त्यो बजेट एलोकेट ग्रनु पर्छ यदि त्यो बजेट किसानले नक्कलि किसानले पाउछ्रन भने देखि कुनै अर्थ छैन यो कृषिको नाममा लुटपाट भैरहेको छ । हुन त सबै तिर छ तर पनी कृषिको जति लुटपाट भएको कहि पनी हामीले देखिरहेका छैनौ हामी कहा यस्ता उदाहरण पनी आईरहेका छन कि जहा नेपालका सरकारका ठुलाठुला ब्यक्तिहरुले अधिकृत भएका नेपाल सरकारका उहाहरुका फ्यामली हरुले कृषिका फम हरु खोलेर बजेट पायको अवस्था रहेको छँ तर वास्तविक किसानका हरलाई यसको नजिकमा पनी पुग्न सक्दैन्न यसतो भएको कारणले आगामी बजेटमा यस्तो नहोस अर्को कुरा पहिरो कोकुरा आय जालिका कुरा आय यसको कुरामा म के भन्न चाहान्छु भने काम जाली र नाम पनी जाली भएको छ सबैभन्दा बढि यो जालीमा अनीमियतता भएको देखिन्छ यस कारण गत बर्ष पहिरोबाट आक्रान्त भएको दार्चुला बाजुरा होस चाहे जुनसुकै ठाउमा होस हामी कहा यो साथै हाम्रो स्मरणमा रहेको छ यसलाई अहिले प्राथमिकतामा अति मात्रै पहिरो नीयन्त्रणका बजेहरु किन नीयन्त्रण हुन सकेन किन अर्को ठाउमा गयो किन नाटकिय ढङ्गबाट हामी प्रस्ङग उठाउछौ कि दार्चुलामा यति ठाउमा पहिरो गयो डडेल्धुरामा यति ठाउमा पहिरो गयो । बझाङमा पहिरो गय यो हामी सबैको नाटक हो यदि हो भन्छौ भनेदेखि त्यलाई प्राथमिकता दियर गत बर्षका यस्तो पहिरो नीरयन्त्रणका लागि तयो ठाउमा जानुपर्ने थियो र यस कारणले म के भण्न चाहान्छु भने आगामी बर्षको जुन बजेट हो पहिलो कुरा त म फेरी पनी भन्न चाहान्छु भ्याक्सिनको लागि हामीले फेरी पनी खर्च गर्नु पर्छ र त्यसईछि अन्य कुरामा हमीले जोड दिनुपर्छ धन्यवाद ।

माननीय लिलाधर भट्ट

माननीय सभामुख महोदय बिनीयोजन बिधेयक २०७८ का प्राथमिकता तथा सिद्धान्तको हामी छलफलमा रहेका छौ । छलफल २०७८ जेठ पहिलो हप्ता हुन पर्ने अहिले सम्म यो सकिएन नीति कार्यक्रममा जुन पुगेर बजेटको अन्तिम चरणमा यो सरकार हुन पर्नेमा अब यो अरुलाई प्रश्न उठाउनमा धेरै माहिर हरु हामी हाम्रो प्रदेश कहा जादै छ भन्ने कुरा यसै बाट प्रस्ट हुने गर्छ हामीले भन्ने गर्छौ अध्यादेश बाट आयो सँघिय सरकारले यस्तो गर्यो फलाने यस्तो गर्यो भन्दै छौ र हामी आफै सदनलाई चलाउन सक्छौ कि सक्दैनौ भन्ने कुनै यले गर्छ र यो आजको यो बहस म भन्न सक्छु कि यो प्रकृयामा मिलाउन बाहेक अन्य केहि पनी होईन कसरी पुष्ट्याईका साथ भन्न सक्छु यहा माननीय मन्त्रीहरु बस्नु भएको छ अर्थ मन्त्रालयले समय सिमा दियको समय सिमा सक्नुस भनेको आज २३ दिन भयो आज कतिले सक्नु भो कतिले सक्नु भएन उहाहरुलाई थाहा होला जानकारी हामी कहा आउने छ जब बजेट नमै तपाईको बनीसक्यो यो बन्न भन्दा पहिला नै नीति तथा कार्यक्रम बन्छ अनी त्यो भन्दा पहिला सिद्धान्तको छलफल हुन्छ भने बजेट बनाएर तपाईहरु ले लक गरीसक्नु भाछ र सदनलाई भन्नु हुन्छ त्यसका सिद्धान्त के होलान ति सिद्धान्तहरु हामी समेट्ने छौ भनेर बन्दै हुनुहुन्छ र ठिकै छ तपाईहरु यो प्रकृया मिलाउने कुरामा तपाईहरु हुनुहुन्छ त्यसकोलागि धन्यवाद दिन चाहान्छु र यथार्थ हो कि होईन तपाईहरु आफै जान्नु होला र तपाहरुका बजेटलाई बन्द गरेको कुराहुरुले र केहि केहि कुराहरुले थाहा भैसकेको छ र ति भन्नमा र व्यवहारमा कति फरक छ भन्ने कुर त्यहिबाट प्रष्ट हुन्छ र पहिलोमा १ अरब दोस्रोमा

२३ र तेस्रोमा ३५ चौथोमा ३१ को बजेट पछि आज मैले सदनमा झण्डै झन्डै धेरै लामो समय पछि मलाई बोल्न समय पाईयो र त्यसको लागि पनी म धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

किनकि मैले आफैले अझ पनी मैले बुज्न सकेको छैन हुनत मैले नबुझेको हुन सक्छ धेरै बुझ्ने साथि पनी यो सदनमा हुनहुन्छ लामो राजनीतिक ईतिहास भएको पनी हुनुहुन्छ हामी त नया नया राजनीतिमा आयको हो कि जस्तो पनी लाग्छ किनकि सदनमा बोल्न पनी गुठ चाहिन्छ रे सदनमा आफ्ना धारणा राख्न पनी गुठ चाहिन्छ । नेताको आशिर्वाद चाहिन्छ कसैले बोल्दिन पर्यो भने पनी तपाईको सदनको धारणा बुझ्ने यो सदनलाई कानुनू हैसियत छ कि छैन मेले यो पनी प्रश्न राख्न चाहान्छु किनकि मैले यो सदनमा धेरै पटक बोल्ने प्रयास गरे तर यहा बोल्ने अवसर दिएन किन दिएन किन भने कुनै अमुख गुठले मलाई प्रश्न गर्यो या गरेन होला तर धारणा राख्नुको लागि सदनलाई सोधिनुपर्छ तर एउटा माननीयहरुलाई सोध्नुपर्छ दलिय मात्र अधिकारर लाग्दैन बोल्न पाउने र नपाउनेमा दलिय हित लाग्दैन होला दलका नेताले लेखेर दिने कानुन होला तर पर्मपरा नै कानुन होईन बिशिष्ट परीस्थितमा स्वतन्त्र सांसदहरु हुन सक्छन बिशिष्ट धारणा राख्ने ब्यक्तित्वहरु हुन सक्छन र त्यो बारेमा ब्यवस्था गर्न हुन र आगमी दिनमा सभामा धारणा राख्न ईच्छुक ब्यक्तिलाई सभामुख महोदयले पनी बिशेष पहल गर्नु हुने छ भन्ने म आग्रह गर्न चाहन्छु र यो सिद्धान्तको विषयमा कुरा गर्दा यो ८ वटा बुदामा को सम्बोधन र अहिले भैरहेका कुराहरुको राखियको छ र लाष्टमा त्यो बुदामा धन्यवाद दियको छ र ३९ वटा बुदा हेरे पढ्ने कोशिस गरे राम्रै पढ्न नसके पनी अलि अलि छामछुम गरेर यो ठिकै हो कि बन्ने पनी पढे अनी हिजो यो भन्दा पहिलेको फस्ट देखि यसमा सबभन्दा ब ढि शब्दावलि खपियको एउटै कुरा रहेछ कोरोना किनकि यो महामारी रहेको थियो यसमा थप्नै पर्ने थियो यो प्रत्येक शब्दावली मा रहेको थियो कोरोना बिकास शुशान यो सारा कुरा फस्ट देखि सबै कुरामा यो ठिकै पनी थियो आज खुशि पनी लागिरहेको छ मलाई खुशि पनी लाग्यो नेपाली कांग्रेस पनी आज प्रतिपक्ष नभएर आज मौन बसने अवस्थामा यो सरकारको प्रतिपक्षमा होईन अब सरकारको न समर्थनमा न बिपक्षमा भन्ने अवस्थामा पुगेकोले अब छिट्टै सरकारमा नेपाली कांग्रेस आउदै छ भनेर मुख्य मन्त्रीले हामीले पहल गरीरहेका छौ नेपाली कांग्रेस पनी सरकारमा आउदै छ भनेर उहाले अहिले भर्खरै ईन्टरभिउ दिनु भएको छ त्यो नेपाली कांग्रेसका मित्रहरुलाई थाहा होला ।

अब उहाले भनेको हुनाले पनी अब नेपाली कांग्रेस पनी अब १ गते देखि रातो किताब जलाउने छैन यहा र १ गते पछि त्यो रातो किताव पाईसकेपछि जय जयकार गर्ने छ र त्यसको लागि पनी वातावरण बनाउने छ भने म धन्यवाद दिउला तर आज त्यो १ गते सम्म बजेट पार्नको लागि मात्रै गरिएको हो कि हैन भन्ने १ गते कांग्रेस लाई सुदुरपश्चिमले जनताले प्रष्ट सोध्ने छ र त्यसको जवाफ हामी पनी माग्ने छौ नेपाली कांग्रेसको भुमिका सत्ता पक्ष वबा प्रतिपक्ष या कुनै पनी पक्ष नभएर यसो टुलुटुलु हेर्ने पक्ष हो कि भनेर मैले नेपाली कांगेसलाई हेर्ने छौ र त्यो हामी पनी आग्रह गर्ने छौ त्यो मैले अहिले धेरै कुरा राजनीतिक दलको कुरा मैले उठाएन अब यसको सिद्धान्तमा अब यो हेर्दा के देखिन्छ भन्दा खेरी कोरोना भाईरसको सामना गर्दा खेरी देखियको समस्या यति छ र स्थानीय तह र स्वास्थ्य सेवालाई

गुणस्तर गर्न बिचार गर्नु रहेको छ । एकदम राम्रो मैले सामजिक बिकास मन्त्री यहा हुनुहुन्न राज्यमन्त्री हुनुहुन्च उहालाई धन्यवाद दिन चाहान्छु बुदा एकदमै राम्रो लेख्नु भएको छ तर मैले सुनेको छु स्वास्थ्य मन्त्रालयको बजेटमा स्वास्थ्यमा कार्यरत सयौ सयौ कर्मचारीको तपाईहरुको बजेट काटिदै छ मैले आग्रह गरेको छु कानुन मन्त्री र राज्यमन्त्री ज्युलाई पनी फोन गरेर भनेको छु तपाईहरुले हामीले जानकारी पाय अनुसार अहिले मातृ स्वास्थ्य मा काम गरीरहेका परीवार नीयोजनमा काम गरीरहेका पोषणमा काम गरीरहेका योन शिक्षा मा काम गरीरहेका स्वासस्थ्य अधिकृतमा काम गरीरहेका सिमामा काम गरीरहका सयौ सयौ कर्मचारी काट्ने जुन योजना अहिलेको कार्ययोजनामा पनी रहेको थियो । चालु बजेटमा राखेको कुरा पनी आगामी बजेटमा राख्न तपाईहरुले बजेट काट्दै हुनुहुन्छ भन्ने कलुरा जानकारी पायको छु नकाट्नु होला र मैले सुनेको छु घेरबारमा धेरै प्रायोरटि हुदै छ र घेरवार व्यवस्थापनमा हुदै छ भन्ने कुरा पनी सुनेको छु र मेरो आग्रह पनी रहेको तपाईले राम्रो बुदा राख्नु भएको छ र अर्को स्थानीय क्षेत्रमा रहेका स्वास्थ्य शंस्थालाई पनी सुदृढ बनाउने छौ भनेर तपाईहरुले भण्नु भएको लेख्नु भएको छ एकदमै धन्यवाद छ तर जुन जटिलता रहेको च कानुनी जटिलता रहेको च अहिले सम्म स्थानीय तहका स्वास्थ्य तहरहरु सम्पुर्ण स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएका जिल्ला स्वास्थ्य ईकाई कार्यालय मात्रै प्रदेशमा मातहतमा रहेका प्राथमिकतामा रहेको तपाईहरुले देख्नु भएको छ यस्तो वेलामा ति स्वास्थ्य सेवाको सुदृढिकरण भणेर तिनीहरुको मर्मत मात्रै नराख्नु होला यतिले मात्रै सुदृढिकरण हुदैन ८८ वटा पालिका भित्रका झणडै ५०० वटा वडा रहेका त्यो अअहिले अवस्था अहिले सिटामोल नभएको अवस्था अहिले तपाईलाई त्यहा मास्क नभएको त्यहाका कर्मचारीहरु मास्क नपाउने अवस्था तपाईको यो कुराले व्यवस्था त गर्च होला मेले त्यसैले १ गते देखि मैले धन्यवाद दिउला मैले ८८ वटा पालिकामा रहेका स्वास्थ्य केन्द्रहरुका ति स्वयम सेविका दिदि बहिनीहरु जल्ले मास्क पायका छैनन् जले सेनीटाईजर पाईका छैनन् जो अहोरात्र खटियका छन प्रसुतिमा अहोरात्र खटेका छन कुपोषणमा बालबालिकाको संरक्षणमा काम गरीरहेका छन बाल मृत्यु दरलाई संरक्षण गर्न त्यो घटाउनकालागि लागेका छन जस्तै अहिले बाल बिबाहलाई महिला हिंशालाई अन्त्य गर्न लागेका छन त्यसको लागि तपाको यो बुदा होला र त्यसको लागि बजेट बनाईसकेपछि यो बुदा लेख्नु भएको होला भन्ने म धन्यवाद दिन चाहुला अहिलेको अवस्थामा जसरी हामीले भन्यौ हामी सँह पैसा नभएको होईन हामी सँग पैसा गत बर्ष नै राख्नु भएको थियो मैले धन्यवाद दिन चाहान्थे तत्कालिन रुपमा तयो बजेट राखेको तर त्यो कत्तिको कार्यान्वयन भयो र अहिले ५४२ जनाको मृत्यु हुदा भर्खर मात्रै अक्सिजनका टेण्डरहरु पलानमा रहेका छन तर पनी तिनीहरुको आउने एउटा शुनीश्चितता छैन ८-८ महिना सम्म एउटा अख्तियारीको कारण एउटा अख्तियारमा मन्त्रालयले किन्ने कि जिल्ला स्वास्थ्य कार्यलयले किन्ने भन्नेर बारेमा अस्तिको दिनमा न्युजमा आयो र भोलिको दिनमा तपाईहरुले कोरोना नीयन्त्रणको त्यो बजेट तपाईले राख्नु भएको छ त्यो अवस्था नआवस कृषि मन्त्रालयले कोरोना प्रभावितको लागि करोडौ बजे गत बर्ष राखियको थियो त्यो बजेट बिनीयोजित गरीयो त्यो बजेट गर्दा खेरी हामीले सम्प्रेषण कसरी गर्यौ शुचना हजारौ हजार मान्छेलाई शुचना गर्यौ तर छनोट कसरी गर्यौ त्यो प्रश्न चिन्ह आज पनी रहेको

छ । त्यसका साथै यहा हामीले भनेका छौ यसका धेरै बुदाहरुमा के भनेको छ भने कोभिडको कारणले बहुपक्षिय असरहरु पुर्वाधार सहितका व्यवस्था नीजि क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्ने भन्नु भएको छ एकदमै नया हाम्रो आर्थिक मामला मन्त्री आउनु भएको छ उहाले पुरानो क्याविनेट मन्त्री भए पनी अर्थमा आउनु भएको छ सवै कुराको अनुभव छ होला । सबै कुरा गर्छु भन्ने जोश जाँगर देखाउनु भएको छ नीजि क्षेत्रमा रहेको असर सुदुरपश्चिममा रहेका लाखौ उद्योगहरु अस्तव्यस्त अवस्थामा रहेका छन जो नविकरण गर्न नसक्ने अवस्थामा छन तिनलाई कोभिडको कारणले आर्थिक बृदिदर एकदम खस्किदो अवस्थामा रहेको छ जो सुदुरपश्चिमलाई को मातहतमा हुने कानुनको मातहतमा रहेका छन उहाहरुलाई आर्थक प्याकेजको घोषणा ग्रनु हुने छ र त्यसै गरी प्रधानमन्त्री रोजगार जस्तै मुख्य मन्त्री कार्यक्रममा अब मसिनहरु डोजरहरु लाग्ने होईन अब काम गरेर खान पाउनको लागि मुख्यमन्त्री कार्यक्रम तथा यसता कार्यक्रमहरु उहाहरुले बनाउनु हुने छ र प्रत्येक कामदारलाई १०० दिन काम गर्न मिल्ने बजेट छुट्याउने हुने छ भन्दा खेरी अब गाउमै काम गर्न पाउने छन र यस्तो बजे ट राख्नको लागि म अनुरोध गर्न चाहन्छु । सिन्तकृत जनसमुदाय वादि समुदाय महिला पछाडि परेको समुदाय को लागि पनी यो बजेटले बिशेस प्याकेजको रुपमा गर्नु हुने छ र यसरी बिशेस प्याकेजका साथ कार्यक्रमको घोषणा गरिएको थियो र यो बर्ष पनी त्यसता काम हुने छन भन्ने म आशा गर्न चाहान्छु र अहिले सम्म बजेटले बिकास बजेट खर्च नभएको पैसालाई पनी बिकास र समृदिको कुरा गर्नु भएको छ अभ लोकतान्त्रिक सरकारलाई सबल बनाउनको लागि अब त कांग्रेसको पनी साथ भैसकेको छ र अब त समृदि कसरी नआउला किनकि साढे तिन बर्ष सम्म समृदि नआउदा अब कांग्रेर पनी समेटिय पछि त समृदि पक्कै पनी आउने छ र त्यो समृदि लोकतान्त्रिक समाजवाद तिर यो बजेट आउने छ भन्ने कुरामा हामी ढुक्क छौ र बजेट आगामी दिनमा पनी हामीले के आशा गरेका छौ भने अहिलेको आर्थिक भार आर्थिक बृदिदर जसरी मुद्रा स्फृतिको कुरा रहेको छ मुद्रा स्फृतिलाई नीयन्त्रण गर्नको लागि प्रदेश सरकारले नीयम बनाउने छ स्थानीय तहसँग कोर्डिनेशन गर्न अब ५-२० लाखका योजना अब प्रदेश सरकारले गर्ने होईन अब शर्तको रुपमा स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण गरेर प्रदेश सरकारको कार्यबिधि र बोझलाई कम गर्ने र यो सरकारले कोर्डिनेशन गरेर काम गरोस भन्ने शुभकामना दिन चाहान्छु बाकि कुरा यो सरकारको बजेट आय पछि कांग्रेस सहितको बजेट अब मौन रुपमा कांग्रेसले पनी समर्थन गरेको कुरा त्यो भन्दा पहिले नै जाने हो कि पछि जाने हो त्यो मलाई थाहा भएन मैले मुख्य मन्त्री ज्युले बाहिर ईन्टरभिऊ दिएको कुरा मैले सुनेर मात्रै मैले यो कुरा राखेको हो र यो बजेट बनाउदा खेरी साच्चिकै कोरोना पिडित सुदुरपश्चिमाञ्चलका ३० लाख भन्दा बढि जनसख्या र अहिले सम्म ५५० भन्दा बढिको मृत्यु भएको यसलाई अहिलेको यो भयाभह स्थतित बाट सबक सिकेर आगामी दिनमा रोजगारीको अवसर स्वास्थ्यको कुरा शिक्षाको कुर र सबै कुरालाई समेटेर बजेट आउने छ र सबै कुरा नीति तथा कार्यक्रम आउने छ भन्ने बिश्वासका साथ आफ्ना भनाई टुङ्ग्याउछु । धन्यवाद ।

माननीय शान्ति नेपाली

माननीय सभामुख महोदय, आठौं अधिवेशनको पुर्ण सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्न चाहान्छु । कोरोनाको कारणले समस्यामा परेका अथावा मृत्युबरण गर्नु हुने पुर्व प्रदेश प्रमुख मोहन राज मल्ल प्रति हार्दिक श्रदान्जली अर्पण गर्न चाहान्छु र कोरोना कहर बाटौ मृत्यु बरण गर्ने सुदुरपश्चिम वासी नेपाल बासि सम्पुर्ण नागरीकमा गहिरो समवेदना र श्रदान्जलि ब्यक्त गर्न चाहान्छु र कोरोना कहर वाट उपचारको क्रम मा हुने सम्पुर्ण नागरीकलाई स्वास्थ्य लाभको कामना ब्यक्त गर्न चाहान्छु र साथै आज को दिन प्रदेश सरकारका माननीय मुख्य मन्त्री ज्युले बिस्वासको मत प्राप्त गर्नु भएको छ यसका लगि मुख्य मन्त्री लगायत सिंगो मन्त्रीपरीषदको टिमलाई हार्दिक सफलताको हार्दिक शुभकामना दिन चाहान्छुर यस कार्यमा सहयोग गर्नु हुने माननीयहरुलाई धन्यवाद दिन चाहान्छु र आज हामीले प्रदेश सरकारले आर्थिक मामिला योजना मन्त्रालयले जसरी हामीले चौथो बजेटको प्राथमिकता सिद्धान्त र नीतिको बारेमा सहभागि भएका छौ हामीलाई सर्वप्रथम यो बजेट सबैको बिनीयोजन विधेयक नीतिगत र प्रकृयागत आयको छ यसलाई म स्वागत गर्न चाहान्छु हामीले अब डेढ बर्ष मात्रै हाम्रो बाँकि अवधि बाकि रहेको छ साँढे तिन बर्षको समिक्षा सँगै यसको छलफल सँगै यसका नकारात्मक पाटाको अध्ययन सँगै बाकि रहेका हाम्रा आवश्यकतस समस्या यस प्रदेशका आम नागरीकका सम्बोधन गर्ने हिसाबले त्यो लक्ष्यले साच्चिकै सुदुरपईश्चिम प्रदेशलाई समृद बनाउने उद्देश्यले सिंगो प्रदेश सभाले सहयोग गर्ने छ र हामी पनी एकजुट भएर यो प्रदेशका गरीब बिपन्न आम समुदायको हितको लागि सधै बोल्ने छौ र मलाई लाग्छ हामीले जुन बिनीयोजन विधेयकका सिद्धान्त प्राथमिकताका कुरा गर्दा थुप्रै बिषयहरु यहा उठान भएका छन तपाईको स्वास्थ्य क्षेत्रलाई बढि लक्षित गरेको देखिन्छ । स्वास्थ्य क्षेत्रको हकमा मैले कुरा गर्दा कोराना भएको कारणले पनी आत्मा हत्या गरेका पनी थुप्रै रेकड रहेका छन यो मान्छे कस्तो रोग आयो दाह संस्कार मा पनी भेटघाट गर्न नपाउने भन्ने ठुलो मानीस एउटा बिचलन पैदा भएको छ आम नागरीकका त्यसैले मलाई ;लाग्छ एउटा प्रादेशिक हिसाबको एउटा मानसिक ह्सपिटल स्थापना गर्न पर्ने अनीवार्य देख्छु म हामीले सुदुरपश्चिममा मानसिक सन्तुलन गुमाएका प्रत्येक जिल्ला बाट सिडियो हरुलाई कोर्डिनेशन गरेर पाटन हस्पिटल मा धेरै ठुलो समन्यव र सहकार्य गरेर त्यति टाढा पठाउन पर्ने छ हाम्रो त्यसै कारणले बरु डिपिआर यो बर्ष गरेर पछि त्यलाई क्रमागत मा राख्ने गरेर पनी तपाईको हामीले यो मानसिक हस्पिटल प्रादेशिक हस्पटिल स्थापना गर्न जरुरी देखिन्छ । र अर्को कोरोनाबाट मलाई लाग्छ सबभन्दा बढि बिक्षिप्त अपाण्ग फरक क्षमता भएको द्वन्द पिडित त्यसैगरेर एकल महिला गरीव बिपन्न बर्ग दुर्गम क्षेत्रको बर्ग समुदाय सबै भन्दा वढि संकटमा परेको देखिन्छ अर्को संकट कोरोना भन्दा पईनी डेन्जर त एकदमै खतरानाक भनेको बजारको यो महंगि यो प्रदेशको महंगि हेर्दा हामीले मात्र आधा लिटर तेल हामीले किन्नर हो भने हिजो अस्ति ८०-९० हाल्ने कोरोना भन्दा पहिले हामीले मुल्यमा किन्थ्यो भने अहिले १४०-१६० सम्म बिक्रि भएको यहा देखिन्छ बजेट ल्याउनु मात्र ठुलो कुरा होईन कि यो महंगि नीयन्त्रण गर्न कुन सरकारको जिम्मेवारी भित्र पर्यो यता पनी हामीले केन्द्रित हुन जरुरी रहेको छ बजेट सँगै महंगिलाई पनी जोडेर लैजान एकदमै अपरीहार्य आवश्यकता रहेको छ र यो बजेटको सन्दर्भमा केहि हाम्रा पुर्वाधारहरु त छन भए क्रमागत

पनी रहेका छन बहुबर्ष ठेक्कामा पनी गय यो महिला दलित अनी गयर फरक क्षमता भएका यिनीहरुको बजेट एकदमै फ्रिज जाने अवस्था रहेको छ । अहिले पनी बझाङ जिल्लामा ५१ करोड त बालबालिकाको बजेट रहेको छ । अब त्यो बिद्यालय ले सञ्चालन गर्ने कुरा रहेको छ अब त्यो बिद्यालय सञ्चालन भएको त लगभग बिद्यार्थिलाई डिष्ट्रब भएको त लगभग तिन बर्ष भैसक्यो । पहिलो चरणको कोरोनाले त डिष्ट्रब गर्यो र अहिले त झन ठप्प रहेका छन त्यसको लागि पनी बैकल्पिक शिक्षाको पनी व्यवस्थापन ग्रन पर्ने देखिन्छ त्यो क्षेत्रमा एकदमै आवश्यकता रहेको छ दुर्गम ठाउमा न तपाईको अनलाईन क्लास वाट शिक्षा लिन पाय एकदमै संकटमा रहेका छन र तेस्रो कुरा यो रोजगारी सिर्जना गर्ने र रोजगारी दिने कुरा यो एकदमै समस्यामा रहेका परेको छ सुदुरपश्चिम प्रदेश केहि बिदेश जाने केहि ईन्डिया अरको देश जाने तपाईको यो केहि नेपालमा रहेका मजदुरहरु पनी कोरोनाको कारणले आफ्नो मजदुर गुमाउन परेको छ केहि एकदमै संङकटमा परेको छ यता पनी प्रदेश सरकारले के शिर्षक राखेर सम्बोधन गर्न सकिन्छ बजेटमा बोल्नु पर्ने देखिन्छ । चौथो जिल्लामा जुन पहाडि जिल्लामा रहेको छ माननीय सभामुख महोदु हिमाली र पहाडि जिल्लामा २ महिनालाई मात्र खान पुग्ने खाद्यान्न रहेको छ हामी सँग अब यसपाली कोरोनासँगै पानी नपरेर अहिले अन्न बाली पहाड तिर हिमाल तिर समस्यामा परेको छ हेर्नुस यसको लागि पनी ख्याल गर्न पर्ने देखिन्छ र अन्तमा समयको पनी एकदमै पाउ बन्दि रहेको छ र माननीय सभामुख म,होदय मैले साना २ वटा गित बनायर ल्यायको छु कोरोनाको कहरबाट आत्तियका जनता यसैबेला राजनीतिमा देखियो गलत धन्दा कति जनता मरीसके कोरोना रोगले गरीब बर्ग समस्यामा गरीबि र रोगले गरीब जनता समस्यामा गरीवि र रोगले र राष्ट्रिय राजनीतिमा पनी उथल पुथल भएको छ एकदमै तपाईको २०५१ शालमा ५२ शाल देखि जनयुद्दको शुरु भएको थियो त्यो त एक किसिमको युद्ध थियो तर बैचारीक युद्दले एउटा बिचार भन्दा पनी एउटा किसिमको गलत संविधानकै घाटि मिच्ने तरीकाले एकदम मनमा जेजे लाग्यो मनपरी ढङ्गले देश चलाउने गरेको छ मनपरी तन्त्रका बिरुद्धमा कोरोना कहरका माझमा पनी लड्न पर्ने देखिन्छ र छिटो राजनीति सुधार हुनेर छ र प्रदेश समृदि र सुधार तिर यहाको जनताले एउटा प्रदेश सरकार छ भण्ने कुरा महशुस गर्ने छन भन्दै यो बजेटको सफलताको शुभकामना पनी ब्यक्त गर्न चाहान्छु धन्यवाद ।

माननीय टेक बहादुर रैका

माननीय सभामुख महोदय, सर्बप्रथम त यो हाम्रो प्रदेश सभाको प्रदेश प्रमुख स्वर्गिय मोहन राज मल्ल प्रति र कोरोना महामारीले स्वर्ग बास हुनु भएका महानुभावलाई श्रद्धासुमन ब्यक्त गर्न चाहान्छु र प्रदेस सरकारले बिनीयोजन विधेयक २०७७/०७८ प्रस्तुत गरेरको छ यसमा गत बर्षका नीति तथा नया ढंगले ल्याउने प्रयास गरेको छ अति मिठा शब्दहरु रहेका छन कुनै शब्दमा चुकिलो पना छैन र जुन शब्दमा मिठास रहेको छ त्यो शब्द अनुसारको काम गरोस प्रदेश सरकारले पनी भन्न चाहन्छु र मेरो यसमा एउटा कुरा मात्र भन्न के चाहान्।छु भने यो पेज न. ८ को ३० मा शिक्षा स्वास्थ्य मानव बिकास लगायत आर्थिक रुपले बिपन्न सामाजिक बिकासमा पछाडि परेका बाजुरा बझाङ अछाम जिल्ला प्राकृतिक बजेट बिनीयोजन गरीने छ र साथै सवै प्रकारका बिकृति अन्त्य गर्ने प्रकारले सामाजिक

कुरीतिहरुको कानुन बनायर अन्तय गरीने छ भन्ने कुरा रहेको छ मैले गत बर्ष पनी यो कुरा राखेको बिभेद महिला र पुरुषको बिभेद क्षेत्री र ब्राह्मणको बिभेद क्षेत्रि र ठकुरीको बिभेद बादि र दमाईको बिभेद कामी र दमाईको बिभेद कामी र सुनारको यो कुन खाले बिभेद हो जैशि र जोशिको बिभेद हो साना ठकुरी र ठुला ठकुरीको बिभेद हो । यो बिभेदको बारेमा प्रष्ट पारीदिनु पर्यो भन्ने कुरा उहा कानुन मन्त्री पनी हुनुहुन्छ र उहा अहिले अर्थ मन्त्री पनी हुनुभाछ । मैले नीवेदन गरे यो बिभेद ले के भाछ भने सदनबाट अगिलो अधिवेशनमा दलित बिधेयक दर्ता भएको छ त्यसलाई टेकेर छुवाछुत मुक्त समाजको नीर्माणको लागि अन्त हुनु वा छाउपडिको बिभेद अन्त गर्नको लागि होस म यो किटानीको साथ भन्न चाहान्छु यो के थियो भने यो प्रदेशका लागि प्रदेश सरकारले जानकारी हुन्छ यो सबैलाई यकै टोकरीमा हाल्ने हो भने बराबर हो कुदृष्टिको भावना सबैमा रहेको छ दलित जाती भित्रको वादि बाट लियर दमाई भित्र रहेको छ दमाई बाट कामी सँग कामी बाट सुनार सम्म रहेको छ त्यति मात्र होईन सहरीया दमाई र गाउले पाखे दमाई सहरीया सुनार र पाखे कामी त्यस्तो किसिमको बिभेद को अन्त्य गर्नको लागि कुन बर्गको लागि हो त सरकारले कानुन बनाउने सरकारमा को पर्छन त्यसका लागि सरकारले नीति नीयम बनायर अगाडि बढोस र कम्तिमा प्रदेश सरकारले बिगतका दिनमा मिठा मिठा भाषण गरेका थिय । अहिलेका एमाले र अर्को मिलेका थिय सिंगो २/३ एमालेको सरकार हुदा खेरी लालपुर्जा नभएका जनताहरुलाई नागरीकताको प्रमाणको आधारमा ऋण दिईने छ भन्या छ म प्रदेश सरकारलाई जवाफ माग्न चाहान्छु कति दमाई कामी र नागरीकता भएका क्षेत्री ब्राहमण हरुले ऋण पायका छन त्यो ऋण मार्फत कति उद्योग सञ्चालन भएका छन घरघरमा भकारी गाउगाउमा रोजगारी भन्ने नारा पनी आयको थियो कु गाउमा किसानले रोजगार पायको छ कुन गाउमा कति समुदायका मान्छेले रोजगार पायको छ त्यसको जवाफ दिन पर्छ यदि मिठा कुरा गर्ने र पार्टिहरुले गर्ने मलाई हाम्रो भट्ट सरले बडा राम्रो कुरा सुनाउनु भयो नेपाली कांग्रेस सरकारमा जाने हो भनेर मैले नौलो कुरा सुने यहा मुख्य मन्त्रीले कसरी यहा सरकारमा जन्छ भनेको छ त्यो पनी मलाई थाहा छैन हाम्रो संसदिय दलको नेता पनी यहि हुनुपर्छ केन्द्रिय नेता पनी यहि हुनुहुन्छ अहिले सम्म कुनै कुरा आयको छैन आयर कहि कतै दबेको छ भने हामी आउदो सदनमा छलफल गर्ने छौ अनावश्यक रुपमा हामी छलफल गर्ने छौ प्रतिपक्षको भुमिकामा हामी तपाईहरुको खेल हेरीरहेका छौ भोलि उल्टो तावामा पाक्ने रोटि सुल्टो तावामा पाक्न सक्छ। यो बिचार गरी रआखु होला अनाहकमा हिजो सम्म प्रदेश सरकारका गुन गायर झोला बोकेर गर्ने मानीसले आज सरकारमा आज हामी बाहिर गयौ र यो सरकार केहि भन्न मिल्दैन र हमीले भण्न मिल्छ हिजो पनी हामी अन्यायमा परेका थियो र अझ पनी अन्यायमा परेका छौ म अझै पनी भन्न चाहान्छु । यो प्रदेश सरकारमा मेरो आदरणीय नेता गोबिन्द कुवरले घेरा बन्दि मा आयर बजेट पास भाषण गर्नु भएको थियो त्यो स्थिति फेरी पनी आउन सक्छ । तेरो र मेरो आखा र पाखा ग्रयो भने हामी हात चेपेर बस्ने वाला छैनौ । म फेरी पनी भन्न चाहान्छु हामीले समृद समाजको नीर्माणको लागि गास बास व्यवस्थाको अधिकार सम्पन्न गर्न चाहान्छौ सवै ५३ माननीय ज्युले यो प्रदेशका भागेदारी हुन र यो प्रदेशका जनताले उपयोग सबैले गर्न पाउनु पर्छ भन्ने हाम्रो धारणा हो र

त्यसको नेतृत्व छलफल गरीयो भने हामी सरकारको पक्षमा पनी जाने होईन यसको भण्डाफोर गर्ने यो जानकारी गराउन चाहान्छू हामीलाई देखायर खसिका बाख्राका टाउका देखायर खसि बाड्ने हामी होईन जे कुरा पिडा छ त्यो कुरा हामी आत्माले बोल्छौ त्यो आत्मा को कुरालाई जायच कुरालाई हामी पनी सदनमा राख्न सक्छौ र भन्ने गरेका छौ यहा बजेटमा सिंगिङ आउदै छ रे पख पख पोहोर साल पनी सिलिङ आयो भन्थे हामीले केहि पनी पायनौ । अहिलेको शाल पनी हामीले केहि पनी पाउने छैनौ भने हामीले किन हामीलाई बजेट दिन्छन यति करोड दिन्छन उति करोड दिन्छन भन्ने हामीले किन टेबुल बजाउने हिजो पनी त्यो बि त्यो ज पनी त्यो बित्यो जस बेला त्यो दियो त्यो बेला गुणगान गाउला भन्ने हाम्रो बिकास मन्त्री जुन भौतिक मन्त्रीले राम्रो सहयोग गर्या छ उहालाई म धन्यवाद दिन चाहन्छु । र मैले यो २३ कुरा बुदामा उहा पहिला कानुन मन्त्रि हुनुहुन्थ्यो अहिले अर्थ मन्त्री हुनु भको छ भने यो प्रष्ट रुपमा बिभेद पुर्ण हो कसका लागि बिभेद हो र बिभेदले कानुन कसको लागि नीर्माण गर्ने हो र त्यसले कसको लागि काम गर्ने हो बर्ग छुट्याईदिनुहोला भन्दै बिदा हुन्छु धन्यवाद ।

माननीय सुशीला बुढाथोकी

माननीय सभामुख महोदय, सर्बप्रथम त आठौ अधिवेशनको सफलताको शुभकामना दिन चाहान्छु र आज मात्र बिश्वासको मत लिनु भएको माननीय मुख्य मन्त्री र उहाको टिमलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु। र बिश्व भरी फैलिएको कोरोना महामारी को कारणले ज्यान गुमाउने प्रति हार्दिक समवेदना दिन चाहान्छु । कोरोना भाईरस संक्रमित ब्यक्तिहरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्न चाहान्छु । कोरोना नीयन्त्रणमा अहोरात्र खट्ने स्वास्थ्य कर्मि सुरक्षा कर्मि र सञ्चार कर्मि मा संस्थाहरुलाई हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहान्छु । सभामुख महोदय, अहिले यो बिनीयोजित विधेयक सिद्धान्तमा छलफल भेरहेको छ र यो सिद्धान्तम अध्ययन गर्दा खेरी धेरै कुराहरु मैले यहा पायको छु । र यसमा बि शेस गरी हामीले कोरोनाको बारेमा नै धेरै कुरा लेखेको छ र यो लेख्न मैले जरुरी पनी देखेको छु किनभने मान्छे बाच्यो भने अन्य कुरा त भै नै हाल्छ हामीले भोगेको र देखेको कुरा अहिले महामारीले बिश्व लाई नै आक्रान्त पारेको र नेपाललाई पनी अछुतो छोडेको छैन र अझै पनी खुला सिमानाको कारणले दाजुभाई दिदि बहिनीहरुको रोजगारीको लागि जाने ठाउ ईन्डिया भएको कारणले हाम्रा आखा अगाडि हामीले देख्यौ छटपटि कोरोनाको कारणले मर्नु भयो । अक्सिजनको अभावले अक्सिजन नपायर मृत्यु भएको हामीले देखेका छौ । सारै पिडा भएको छ त्यस कारणले म के भन्न चाहान्छू भने अब उप्रान्त कोरोना लाई वचाउने काममा नै ध्यान दिनुपर्छ त्यसता रोगहरु अहिले पनी हामीले गत बर्ष पनी यहि बिषयमा नै बोलेका थियो त्यसो भएकोकारणले महामारी घटिसकि पछि अब त्यसतो महामारी आउदैन होला भन्ने कुरामा पनी हामी बिश्वा नभएको कारणले हाम्रा दाजुभाई दिदि बहिनीहरु के धनी के गरीब यो रोगले कसैलाई पनी छोडेन पैसा भएका ब्यक्तिहरु पनी बाच्न सफल भएन त्यसकारणले गर्दा अब हाम्रो पुर्व तयारी के हुने हो भन्ने कुरामा अझै अहिले हामी सम्पुर्णले सोच्नु पर्छ नत्र हामी पनी प्रदेश सरकार दोषि हुने छौ भन्ने कुरा म भन्न चाहान्छु र अर्को कुरा पनी हामीले यो रोजगारी गुमाउनु भएको दाजुभाई दिदिबहिनी हुनुहुन्छ उहाको रोजगारीसँग जोड्नको नीमित्त कस्तो खालको बजेट ल्याउनु पर्छ हो

त्यसमा प्रदेश सरकार त्यसमा ल्याउने हुनु हुने छ र त्यसमा रोजगारी मा जोड्नुहुने छ भन्ने पनी म सुझाव दिन चाहान्छू र अर्को कृषिको क्षेत्रमा हामीले कृषिको क्षेत्रमा व्यवसायिकरण बजारीकरण र उत्पादान मुखि हामिले यो तिन कुरालाई जोड दियौ भने यि यस्ता रोजगारी गुमेका व्यक्तिहरु र अन्य ब्यक्तिहरुले पनी त्यसमा लाभान्वित हुने छन र हुने छ भन्ने कुरा पनी म भन्न चाहान्छु र हामीले स्वास्थ्यको मात्र कुरा गर्दा शिक्षाको पनी अहिले कोरोनाको कारण हाम्रो शिक्षाको स्तर एकदम तल रहेको छ खस्केको छ र हामीले शिक्षा तिर पनी ध्यान दिन पर्ने भएको छ र अहिले सबैतिर संस्थाहरु रहेको छन र त्यसकोकारणले शिक्षा पनी एकदमै प्रभावित भएको मैले बुझेकोछु र यहाहरुलाई पनी जानकारी होला शिक्षामा हाम्रा कलिला बालबालिकाको शिक्षा पाउन नसकेर घर बरालियर बस्न पर्ने अवस्था रहेको छ र त्यसलाई पनी ध्यान दिनु हुने छ भन्ने कुरा पनी म भन्न चाहान्छू र अर्को कुरा मैले यो क्याम्पसको बिषयमा के भन्न चाहे भने क्याम्पसहरु धेरै रहेका छन हाम्रो यो प्रदेसमा क्याम्पसको भौतिक संरचना भन्दा पनी प्रशानीक आधारले धेरै समस्या भएको कारणले यसपालिको बजेटमा गत बर्ष पनी मैले भनेको थिय यसपालिको बजेटमा चाहि नीतिगत भन्दा पनी गर्न सकियो भने अझ शिक्षा तिर पनी अलिकति सहज होला भन्ने कुरा पनी म यहा भन्न चाहान्छू र यहा धेरै साथिहरुले उठाउनु भयो एउटा यो मानसिक रोगसम्बन्धि हष्पिटल हाम्रो यो प्रदेशमा एकदमै आवश्यकता रहेको च र अहिलेको समयमा हाम्रो यो तथ्यहरुले पनी के देखाईरहेको छ भने प्रत्येक ४ जना मध्ये प्रत्येक जनसङ्ख्याको आधारमा ४ जनालाई मानसिक रोग हुने छ भण्ने कुराहरु पनी अहिले देखाईरहेको छ र मानीसको आत्माहत्या गर्ने जेष्ठ नागरीकहरुले कुनै कुरा सोच्न नसक्ने त्यसता नागरीकहरु मानसिक रोगले पिडित रहेका छनर हाम्रो यो सुदुरपश्चिममा त्यसतो खालको खासै गरी बिज्ञ यसको उपचार गराउने ठाउ पनी नभएको कारणले गर्दा हाम्रो यो प्रदेसमा एउटा त्यो हस्पिटलको शुरुवात मात्र भए पनी केहि बर्ष पछि बन्ला त्यसमा पनी ध्यान जाने छ भन्ने कुरा म राख्न चाहान्छू र समग्र रुपमा म यो एकदम राम्रो छ र म यसको सफलताको शुभकामना पनी दिन चाहान्छु र यसैलाई टेकेर हाम्रो यो सुदुरपश्चिम प्रदेशको जनताको हितमा सबै बर्ग सबै जाति सबै माननीय लाई समट्ने गि बजेट आउने छ भन्ने आशा पनी राखेको छुर यसको सफलताको कामना पनी दिने छु भन्दै आफ्नो भनाई यहि टुङ्गयाउछु धन्यवाद ।

माननीय श्यामलाल राना थारु

माननीय सभामयख महोदय, सर्बप्रथम यो जुन महामारी रहेको छ कोरोनाको संक्रमणबाट ज्यान गुमाउने हरु प्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहान्छू र शोक सन्तप्त परीवार प्रति समविदना प्रकट गर्न चाहान्छू। र सुदुरपश्चिमका प्रथम प्रदेश प्रमुख मोहन राज मल्लको असामयिक नीधन प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु । र उहाको परीवार प्रति हार्दिक समवेदना अर्पण ग्रन चाहान्छु र यो जो उपचारार्थ हुनुहुन्छ उहाहरुलाई शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्न चाहान्छु । र स्वास्थ्यमा खटियका सबै राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरु प्रति धन्यवाद ब्यक्त गर्न चाहन्छू हाम्रो सुदुरपश्चिम प्रदेश सरकारले यो बजेट ल्याउनु भन्दा पुर्बको यो नीति र सिद्धान्त माथिको छलफलको प्रकृया हो यो वास्तवमा सबै बर्षको बिभिधता पनी हो सबै सरकारले बजेट ल्याउनु पुर्व बजेट कस्तो किसिमको ल्याउने बजेट कस्तो किसिमको ल्याउने

त्यसको सिद्धान्त के हुने कस्तो किसिमको प्रतिफल दिन सक्च त्यसको गरेर सिद्धान्त प्रतिवाद गरेको हुन्छ मलाई लाग्छ एउटा नीश्चित लक्ष्य प्राप्त गर्नको लागि देशको सर्वाङ्गित विकासलाई पुरा गर्न आर्थिक क्रियाकलापको दस्तावेज एउटा बजेट र यलाई सरकारले ल्याउछ र यो सरकार सँग सम्बन्धीत रहेको छ र यसलाई कारणले यो समयसापेक्ष पनी हुनु पर्छ हामी हरेक बर्ष बजेट ल्याउछौं र प्रत्येक बर्षको स्थिति फरक हुनुपर्छ र यो बर्षको परीस्थिति फरक ढङ्गको रहने छ र यो बर्ष हामी हाम्रो प्रदेश र देश कोरानाकोकारणले संक्रमित रहेको छ त्यसकारणले यो कोरोनालाई बढि फोकस गरेर यो बजेट ल्याउनु प्रछ र नीति तथा सिद्धान्तले पनी यहि कुरा ल्यायको छ मलाई लाग्छ र सर्सति हेर्दा संक्षेपमा धेरै कुराहरु नीति तथा सिद्धान्तले छोयको छ र सबै कुराहरु हामीले गर्न पर्ने हुन्छ । बिकासलाई सन्तुलित ढङ्गले नीति तथा सिद्धान्तमा ल्याउनु पर्छ र फरक यति हो परीस्थिति अनुसार कुनै वर्ष कुनै बिषय बस्तुलाई ग्रनु पर्ने हुन्छ र यशपाली हामीले कोरोनामा बढि लगाउन पर्छ भन्ने जस्तो मलाई लाग्छ र यस सन्द्रभमा यो नीति र सिद्धान्तमा मैले केहि फरक सुझाव दिन चाहान्छू र केहि कुराहरु यहा राख्न खोज्दै छु हुनत पुर्ववक्तामाननीयहरुले केहि साथिहरुले स्पस्ट भनीसक्नु भएको छ हामिले यो नीति तथा सिद्धान्तमा सवै प्रदेश वासिलाई यो कोभिडको खोप चाहि दिन पर्छ यसको सिमा अवधि तोक्नु पर्छ र यो सिमा नाकामा यो हामी माननीयहरुले पटक पटक गठाईरहेको कुरा हो सिमा नाकामा होल्डिङ सेन्टरको बारेमा पनी नीति तथा सिद्धान्तले बोल्नु पर्छ र साथै सेवा सुरक्षाको कुरा एउटा भुमि सुरक्षा मात्र भएन अब हरेक कुराको सुरक्षाको लागि हामीले संघिय सरकार संग समन्वय गरेर हामीले सुरक्षा गर्न जरुरी रहेको छ किनभने यले खुला सिमा नाका भएको कारणले हामी अहिले चोरी नीकासी होस शान्ती सुरक्षाको कुरा होस र व्यापार व्यचसायका कुराहरु पनी यस बाट प्रभावित बनेका छन त्यसकारणले हामीले सिमा सुरक्षालाई ध्यान दिनुपर्छ । हामी हाम्रो सुदुरपश्चिममा यथावत उद्योग धन्दाहरु रहेका छन साना तथा मझौला उद्योगहरुरहेका छन तिनीहरुले उत्पादन गरेका सामानहरु रहेका छन समान स्केलमा सामानहरु उत्पादन हुन्छन भारतको एउटा सा नो कम्पनीले पनी उत्पादन गरेको सामान हामी कम्पिटेशन गर्न सक्दैनौ किन उनीहरुले ठुलो हिसाबमा उत्पादन गर्छन । उनीहरुले धेरै पैसा कमाई राखेका हुन्छन त्यसकारणले त्यो सँग कम्पिटेशन गर्नको लागि हामी सँग त्यो क्षमता हुदैन र यहाका जो व्यवसायहरु छन कच्चा पदार्थहरु त्यहि वाट ल्याउन पर्ने भएको कारणले पनी हामी त्यो खालको कम्पिटेशन गर्न सक्दैनौ त्यसकारणले यो उद्योग धन्दामा पनी के ग्रनु पर्छ भने जुन स्थानीय स्रोत तथा साधनहरु रहेका छन । स्थानीय कृषि उपजलाई मध्यनजर राखेर स्थानीय कृषि उपजबाट सञ्चालन हुने उद्योगलाई हामीले बढि प्राथमिकता दिनु पर्छ र जो बाट सजिलै सञ्चालन हुने र त्यसको उत्पादनबाट सम्पुर्ण किसानलाई हुने र कम्पिटेशिनको पनी सम्भावना कम हुने भएको हुनाले स्थानीय स्रोत साधनबाट सञ्चालन हुने उद्योगलाई हामीले बढि प्राथमिकता दिनपर्छ । र अर्को कुरा कृषि यन्त्रहरु बिगतमा हामी हेर्थ्यो कि अनुभव रहेको छ स्थानीय पालिकाहरुले यो कृषि सामग्रि फलानो कृषि सामान ल्याउनको लागि भन्सार सुविधा दिन पर्ने लागि सिफारीस जुन गरीन्थ्यो त्यो अहिले व्यवस्था रहेको छ कि छैन कृषि उपकरण हरु व्यवस्था भयो तर अहिले हामी मुख्यमन्त्रि कृषि योजना प्रधानमन्त्री कृषि योजनाबाट

अनुदान त दिराखेका छौ तर अनुदान मात्र दिएर हुदैन आफु खुशि लिनकोलागि यसको व्यवस्थाको लागि पनी सरकारले यो सोच्न पर्छ । र मैले यो नीति तथा कार्यक्रममा धेरै मलाई लाग्छ यो प्रस्तापित राज्य संरचना यो अत्तरीया उहाहरुको लाग पनी हामीले केन्द्रिय बिषय बस्तु यो केन्द्रित गर्नु पर्छ । किनभने अब यो हाम्रो अन्तिम अन्तिम अवस्थामा छौ त्यसकारणले यो यसको संरचना तयार गर्नको लागि पनी हामीले यो सोच्न पर्ने हुन्छ नीति तथा कार्यक्रममा र बिगतको हाम्रो एउटा नारा रहेको थियो एक बिद्यालय एक नर्स त्यलाई पनी छुटाउन हुदैन त्यलाई क्रमागत रुपमा हमीले राख्न पर्छ किनभने हाम्रा बालबालिकालाई पनी प्रत्येक बिद्यालयमा स्वास्थ्य सम्बन्धी यो समस्या हो वास्तवमा मान्छेको शरीर छैन भने अरी जन धन ले केहि पुर्ति हुने वाला छैन भने पछि यलाई राखेर एक बिद्यालय एक नर्स यलाई हामीले नीरन्तरता दिन पर्छ । भन्ने मलाई लागेको छ र कैलाली कञ्चनपुरमा बिशेस गरेर जुन छाडा गोरुको रहेको छ बिगतमा पनी हामीले गौशालाको नीर्माण गर्ने भन्ने बजेटको व्यवस्था रहेको थियो कति भयो भएन तर यो कैलाली कञ्चनपुरमा सेन्टर सेन्टर मा यो २ वटा गौशाला नीर्माण गर्नै पर्छ यदि भैसकेको छ भणे ठिकै छ होईन भने यो नीर्माण गर्न अति आवश्यकता देखेको छु मैले त्यसकारणले यलाई पनो राख्न पर्छ र जुन गेटा मेडिकल कलेज यलाई स्वास्थ्य बिज्ञान प्रतिस्ठान पुर्बवक्ता साथिले पनी भनीसक्नु भएको छ यसलाई स्वास्थ्य बिज्ञान प्रतिस्ठानमा पनी हामी लाग्नु पर्छ र यो बित्तिय सस्थाहरु जुन रहेको छ हाम्रो सुदुरपश्चिम प्रदेश भित्र रहेका जुन बित्तिय संस्थाहरु रहेका छन यिनलाई कृषिमा लगानी गर्नको लागि अभिप्रेरीत गर्न जरुरी रहेको छ मैले अनुभव गरेको कृषि राम्रो गर्नेवालाले लोन पाईराखेको छैन जसले कृषि नै गरेको छैन कृषिको फर्म मात्र बनाएर झोलामा राखेर हिडेको छ उसले सबभन्दा बढि पाईराखेको छ त्यसकारणले यो अनुगमनको पाटो पनी लगेर कसरी हामिले जनतालाई बढि कृषिमा उनीहरुलाई अनुदानको व्यस्था अब अनुदान भण्दा पनी सहुलियत ऋणको व्यस्था कसरी गर्न सकिन्छ त्यसमा पनी राख्नु पर्छ र कृषि उपजका ठुला ठुला फाटहरु रहेका छन जहा कृषि जहा गारो रहेको छ सिचाईको व्यवस्था हामीअले अहिले महाकालीको तेस्रो फेजको अवस्था ल्याउन सकेका छैनौ त्यसतै हाम्रो रानी जमारा पुर्ण रुपमा भएको छैन त्यसतै कृषि र यो ऐन कसरी फिजाउन सकिन्च यतातिर । माननीय सभामुख ज्यु पुर्बवक्ता माननीय ज्युले भन्नु भयो कि अब कांग्रेस पनी सहभागि हुदै छ बडा गजबसँग उहाले भन्नु भयो हामी हिजो पनी सहकार्यमा रहेका छौ राम्रा कार्य सँग हामी हिजो पनी सहकार्यमा रहेका थियौ हामीले अहिले सम्म के गलत काम गरेका छे यो सदन भित्र नेपाली कांग्रेस एउटा जिम्मेवारी लोकातान्त्रिक पार्टि हो त्यसकारणले अहिलेको यो संविधान छ यो संविधान र यो व्यवस्था टिकाउनको लागि पनी हामीले आफ्नो जिम्मेवारी ठानेर कदम उठाएका हौ र उहाले यसमा केहि अप्ठ्यारो मान्नु पर्ने छैन भण्दै आफ्नो भनाईप यहि अन्त्य गर्न चाहान्छु ।

माननीय नन्द बहादुर साउँद

माननीय सभामुख महोदय, हाम्रो आठौ अधिवेशनमना बिनीयोजित बिधेयकका नीति तथा सिद्धान्त माथि प्रदेश सरकारका मन्त्रीज्युले जसरी यो सम्मानीत सदनमा प्रस्तुत ग्रनु भएको छ यसको नीम्ति म प्रदेश

सरकार र बिषयगत मन्त्री ज्युलाई धन्यवाद भन्न चाहान्छु र शुभकामना भन्न चाहान्छु बिशेस गरी यो ४७ बुदामा केन् द्रित भएर यहा आएको छ म सबै बुदामा यो समिक्षा गर्न सक्ने स्थितिमा रहेको छैन अहिले यो ४६ को सारमा यो बुदाहरु को एउटाष सार जोडिएको छ यो सारमा जोड्ने हो भने हामी धेरै अगाडि बढ्न सक्छौ भन्ने कुरा म यहा राख्न चाहान्छु । बिगतका बर्षहरुमा सरकारले र बिषयगत मन्त्रीहरुले बजेट र प्रि-बजेट छलफल यो सदनमा व्यापक हुने गर्थ्यो र अहिलेको यो बिषम परीस्थितिमा हामीले भौतिक र सामाजिक दुरी कायम गर्दै कारणले यहा बस्नु परेको छ यसको लागि पनी म धन्यवाद दिन चाहान्छु बिशेस त यो प्रदेश अरु प्रदेश भन्दा यो छुट्टै प्रदेश हो हाम्रो यहाको भुगोल र जनसङ्ख्याको कारणले हाम्रो यो केन्द्रिय सरकारबाट हामीले धेरै कुरामा राहत पाउन पर्ने मध्येको एउटा प्रदेश सरकार हो र यो बिचमा मैले भनीरहदा हाम्रो यो बिचमा अब यो सरकारले हाम्रो यो दिर्घकालिन सोच र आवधिक र योजनाहरुलाई हामीले जोड दिन पर्ने कुरामा बिशेस त यो प्रदेशको जनता र यहाको शुखि हुनको लागि हामीले उद्योगमा लगानी गर्ने कुरालाई हामीले जोड दिन पर्छ भन्ने कुरा म यहा राख्न चाहान्छु । आज यो प्रदेशका ९ वटा जिल्ला रहेका छन र २ वटा ठुला जिल्ला भनेको कैलाली कञ्चनपुरको पर्छ सायद यहा उद्योगकको हिसाबले हेर्नु हुन्छ भणे हामि सँग राष्ट्रिय स्तरको उद्योग छैन यँहा र राष्ट्रिय उद्योग भित्र रहेर लगानी गर्न चाहनेको लागि र सुदुरपश्चिमको अर्थतन्त्र यहि हामीले आवश्यक रुपमा बितरण गर्ने र यहाको जनशक्तिलाई उद्योगमा लगाउने किसिमले जोड दिनुपर्छ भन्ने कुराहरु म यहा राखु पर्छ र दोस्रो कुरा हाम्रो यहा शैक्षिक हिसाबले जनशक्ति बनाउने कुरा र दक्ष जनशक्ति यहा उत्पादन गर्ने कुरा भनेको बिद्यार्थिहरुलाई हामीले छात्र बृति बितरण गर्ने कुरामा आज हामी देखिरहेका छे प्रदेश सरकारले ३/४ वटा बजेट ल्याउदा यकातिर हाम्रो कानुनी जटिलता उत्तिकै रहेको छ अर्को तिर हामी सँग दक्ष जनशक्ति नहुदा अभाव रहेको हुदा आज हामीले कतिपय ठाउमा काम गर्न नसक्ने स्थित हाम्रो अगाडिको समस्याहरु हो त्यसलै हामीले यो छात्र बृतिमा जोड दिने हो भने हाम्रा बिद्यार्तिहरुलाई हाम्रो जनशक्ति यहि प्रयो गर्न सक्ने हाम्रो आधार हो त्यसैले यो बिकास सँग जोडियको छात्रबृतिहरु जनशक्ति हरु भनेको नै दक्ष जनशक्तिहरु हो आज हामी सँग टेक्निसियन प्राविधिक मान्छेहरु छैन हामीशँग त्यसैले हामीले ठुलाठुला योजना कल्पना गरेका छौ तर हामी सँग जनशक्तिको अभावको कारणले गर्दा आज यो समस्या उत्पन्न भएको छ त्यसैले छात्रबृत्तिहरुलाई ब्यापक रुपमा लिने र उनीहरुलाई पढायर यो ठाउमा रोजगारी लाउने र त्यसैले बिकास गर्ने हो भणे आज हामी सँग ति समस्याको हल हुन्छ भण्ने कुरा हो र अर्को कुरा आज बिश्व नै आक्रान्त रहेको छ र हाम्रो प्रदेश र यो नेपाल आक्रान्त रहेको छ र यो २ बर्ष सम्म कोभिड सँग लडिरहेका छौ र त्यसैले आज हामी सँग दिर्घउकालिन नै प्राविधिक नहुदा हामिले आज यो महामारी सँग जुध्न प्रने अवस्था रहेको छ त्यसकारणले सँघिय सरकारले एउटा दिर्घकालिन रुपमा पलानका साथ आज अन्तराष्ट्रिय सिमालाई शिल गर्ने कुरा र अन्तराष्ट्रिय सिमालाई कुटनीति पहल गरेर हाम्रा तपाईहरुका मान्छेहरुलाई ल्याउने पहल नपुग्दा हाम्रो प्रदेश सरकारले कोभिड नीयन्त्रणको प्रयासमा गरेको हरेक सँघिय सरकारले गरेको हस्तक्षेपले गर्दा हामीलाई आज ठुलो आलोचनाको पात्र बनीरहेका छौ । मलाई लाग्छ प्रदेश सरकारले

केहि कामहरु अगाडि बढायको छ तर हामीलाई खुशि छ तर केहि कानुनी जटिलताको कारणले गर्दा आज हामी दुखि भएका छौ त्यसैले यो कोभिड लाई यो सरुवा रोगलाई महामारीलाई र दिर्घकालिन लक्ष्यका साथ दिर्घकालिन पलानका साथ हामीले अगाडि बढ्ने हो भणे त्यसलाई नीयन्त्रण ग्रन सकिने एउटा आधार रहन सक्छ त्यसैले यो बाढि पहिरोहरु आउने चिजहरु होईन त्यसैले हामिले कोभिड रोगलाई सरुवा रोगलाई हामीले एउटा जिल्ला हस्पिटल र प्रदेश हस्पिटललाई ध्यान दियर बनाउन पर्छ यसको लागि प्रदेश सिमा नाकामा होल्डिङ सेन्टर हरु देखि लिएर आईशोलेशनका वाट र अक्सिजन पलान्ट सहितको यो व्यवस्था अहिले नै हामीले गर्न पर्छ र यसको नीमित म यो भन्न चाहान्छु र अर्को कुरा भनेको हाम्रो प्रदेशको कृषि पर्यटन हो बिकासको सबभन्दा ठुलो आधार भणनेको नै हाम्रो यो पर्यटन हो र यसमा यो कोभिडको कारणले गर्दा कति धराशय भएको छ त्यो छुट्टै पाटो रहेको छ त्यसलै यो प्रदेश भनेको पर्यटकको हिसाबले जलाधारको हिसाबले सबभन्दा धनी रहेको छ सायद हाम्रो ७ वटा प्रदेश मध्येको सबभन्दा नदिनालाहरु जलाधारको हिसाबले भण्ने हो भने यो प्रदेशमा हामी सँग त्यो आधारहरु रहेको छ आज हाम्रो पर्देशमा सँघिय सरकारको कानुन अन्तर्गत हामीले केहि मेघावाटको बिद्युत बनाउन सक्ने आधार हामी सँग रहेको छ तर हामीले अहिले सम्म पनी कर्दा त्यो अगाडि बढेको देखिदैन त्यसैले मलाई के लाग्छ भनेदेखि हामीले यो भरीपुर्ण सम्पन्न हुनको लागि र पब्लिक शेयर काटेर जनतालाई धनी बनाउनकोलागि हामीले साधारंण शेयर मार्फत हामीले हाम्रो लगानी ग्रन सक्ने आधार रहेको छ हामीले बिगतमा हामीले ठुलो लगानी गरेको हाम्रो अर्थमन्त्रीले हामीले पायौ तर आज सम्म मलाई लाग्छ एउटा शेयर पब्लिक शेयर साधारण शेयर पनी लिन सक्ने आधार हाम्रो क्षेत्रमा बन्न सकेन त्यसैल मलाई के लाग्छ भने हामी सँह यहि पैसा चलायमान रेहेको छ हामीसँग यहि पैसा छ त्यो पब्लिक जनता र सरकार र केहि प्रोजेक्ट मिलेर हामीले दिर्घकालिन पलान बनाउन सक्ने हाम्रो प्रदेशमा त्यो आधार रहेको छ त्यसैले त्यो अगाडि बढायो भने हाम्रो प्रदेशका जनता धनी बन्न सक्छन यो कुरा म यति भण्न चाहान्छु । त्यसैले मुख्य कुरा अर्को भनेको यो सिद्धान्त भित्र भएर हामीले काम त गर्छौं तर हाम्रो समस्या उत्पन्न भनेको के छ भने असारे बजेट र सार्बजनीक खरीद ऐन भन्नेर हाम्रो चुनौति रहेको छ हाम्रो यो सार्बजनीक खरीद ऐन भन्ने सबभन्दा बाधक बनेको छ मैले यो देखिरहेको छु र घुमाई फेराईकन हामीले असार मसान्त जतिखेर आउछ त्यसबाट सवै संरचना चलायमान हुने सबै बजेट कार्यान्वयन तिर जाने त्यो अवस्था हाम्रो रहेको छ त्यसैले हाम्रो त्यो अवस्थाको नीमित हाम्रो सार्बजनीक ऐन यो नीयमावलीलाई हामी कत्तिको गर्न सक्छौ यो सँघिय सरकार सँग जोडियर काम गर्न हो भने हामी धेरै अगाडि बढ्न सक्छौ भन्ने कुराहरु म यहा राख्न चाहान्छु र अर्को भनेको हामी तिनवटै सरकार आफ्नो सहअस्तित्व र सहलगानीको कुराहरु जोडिन्छन त्यसैले हाम्रो ३ वटै सरकारले जोईन्ट कार्यक्रम बनाउन सक्ने आधार हामीसँग कत्तिको हो र जोईन्ट कार्यक्रमबाट हामीले अगाडि बढ्ने हो भने हामीले धेरै स्थानीय मार्फत प्रदेशले सँघिय मार्फत हामीले आफ्नो काम रहन्छ तिनवटै सरकारको आफ्नो अस्तित्वमा हामीले अगाडि बढ्नुपर्ने अवस्था रहेको छ र कल्ले राम्रो काम गर्यो र कल्ले स्कलरशिप लिने भन्ने कलुरा सायद त्यो हाम्रो आधारमा छैन होला तर मलाई लाग्छ जनताको सबभन्दा नजिकको

सरकार भनेको नै स्थानीय र प्रदेश सरकार हो यसले जनताको सहानुभूतिलाई बचाउन सक्छ र नजिकको समस्या हल ग्रन सक्छ र हामीले हाम्रो चाहिने ठुलो मात्रामा कानुनी जटिलताहरु र यसको सँगै जोडेर हामीलाई चाहिने जनशक्ति र अन्य हामीलाई चाहिने नीतिगत कुराहरु जसरी सिद्धान्तमा हामीले बोलेका छौ त्यसरी आपसमा तालमेल मिलायर अगाडि बढ्ने हो भने हामी सफल हुने छौ धन्यवाद ।

माननीय सदस्यहरु,

आ२०७४.व.।०७९ को पुर्व बजेट छलफलका लागि तयारी दस्तावेज माथिको आजको छलफलको कारबाही यही समाप्त हुन्छ । अर्को बैठक मिति २०७४।02।26 गते बुधबार दिउसो 3:00 बजे बस्ने गरी आजको सभा स्थगित भएको घोषणा गर्दछु ।